Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 7. júla 2016 [1]

Vec C-417/15

Wolfgang Schmidt
proti
Christiane Schmidtovej

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Krajský súd pre občianskoprávne spory Viedeň) (Rakúsko)]

„Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti — Súdna právomoc v občianskych a obchodných veciach — Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 — Rozsah pôsobnosti — Článok 1 bod 2 písm. a) — Výlučná právomoc — Článok 24 bod 1 — Konanie, ktorého predmetom sú vecné práva k nehnuteľnostiam — Darovanie pozemku — Zrušenie darovania z dôvodu nespôsobilosti darcu na právne úkony — Žaloba o výmaze zápisu vo verejných registroch — Súdna právomoc na základe vecnej súvislosti — Článok 8 bod 4“

I – **Úvod**

1. Uvedený spor sa týka výkladu článku 24 bodu 1 takzvaného nariadenia Brusel Ia [2].

2. Toto ustanovenie upravuje výlučnú právomoc pre konania, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnostiam. Právomoc majú v tomto prípade súdy členského štátu, v ktorom sa táto nehnuteľnosť nachádza.

3. Vnútroštátny súd by chcel vedieť, či pod toto ustanovenie spadá spor, v ktorom ide, po prvé, o neplatnosť darovania z dôvodu nespôsobilosti darcu na právne úkony, a po druhé, o následný výmaz zápisu vlastníckeho práva obdarovanej.

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1).

II – **Právny rámec**

A – *Právo Únie*

4. Odôvodnenie 15 nariadenia Brusel Ia znie:

„Normy právomoci by mali byť ľahko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného. Právomoc založená na tomto kritériu by mala byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet sporu alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iný hraničný ukazovateľ. …“

5. V článku 1 ods. 1 a článku 1 ods. 2 písm. a) nariadenia Brusel Ia je uvedený rozsah pôsobnosti nariadenia nasledujúcim spôsobom:

„1. Toto nariadenie sa uplatňuje v občianskych a obchodných veciach bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu. …

2. Toto nariadenie sa neuplatňuje na:

a) osobný stav a právnu spôsobilosť fyzických osôb…“

6. Podľa článku 7 bodu 1 písm. a) nariadenia Brusel Ia má osobitnú právomoc súd „v zmluvných veciach podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby“.

7. Článok 8 bod 4 nariadenia Brusel Ia upravuje súdnu právomoc na základe vecnej súvislosti v nasledujúcom prípade:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno tiež žalovať:

…4. vo veciach súvisiacich so zmluvou, ak žalobu možno spojiť so žalobou proti tomu istému žalovanému vo veciach vecných práv k nehnuteľnosti, na súde členského štátu, na území ktorého sa majetok nachádza.“

8. Článok 24 bod 1 nariadenia Brusel Ia znie:

„Výlučnú právomoc majú tieto súdy členského štátu bez ohľadu na bydlisko účastníkov:1. v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, súdy členského štátu, v ktorom sa táto nehnuteľnosť nachádza.

…“

B – *Rakúske právo*

9. Ustanovenia rakúskeho práva uplatniteľné v konaní vo veci samej sú obsiahnuté v Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (všeobecný občiansky zákonník, ďalej len „ABGB“) a v Allgemeines Grundbuchsgesetz (všeobecný zákon o katastri nehnuteľností, ďalej len „GBG“).

10. Ustanovenie § 431 ABGB znie:

„Na prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam musí byť nadobúdací úkon zapísaný do verejných kníh, ktoré sú na to určené. Tento zápis sa nazýva vklad (intabulácia).“

11. O žalobách o výmaz a poznámkach o spore § 61 GBG uvádza:„1. Ak sa niekto cíti byť vkladom poškodený na svojom práve zapisovanom v katastri, namietne voči vkladu procesnými prostriedkami z dôvodu neplatnosti a bude požadovať obnovenie predchádzajúceho stavu zápisu, má právo požadovať zapísanie poznámky o takom spore do katastra buď súčasne s podaním žaloby, alebo neskôr. …

2. Poznámka o spore spôsobuje, že všetky účinky rozsudku vo veci žaloby sa uplatnia aj voči osobám, ktoré nadobudli práva zapisované v katastri až po dátume, keď bol podaný návrh na zápis poznámky o spore na katastrálny súd.“

III – **Konanie vo veci samej a prejudiciálna otázka**

12. Žalobca v konaní vo veci samej bol vlastníkom nehnuteľnosti vo Viedni. Darovacou zmluvou zo 14. novembra 2013 daroval túto nehnuteľnosť dcére, žalovanej v konaní vo veci samej. Tá bola na základe darovacej zmluvy zapísaná do pozemkovej knihy ako vlastníčka. Žalovaná v konaní vo veci samej bývala k tomuto okamihu v Nemecku a býva tam aj dnes.

13. Žalobca predmetnou žalobou v konaní vo veci samej od vnútroštátneho súdu požaduje zrušenie darovacej zmluvy z dôvodu jej neplatnosti a výmaz zápisu vlastníckeho práva žalovanej, pretože pri vykonaní darovania nemal byť spôsobilý na právne úkony.

14. Žalovaná v konaní vo veci samej namieta voči príslušnosti rakúskeho súdu, na ktorý bola žaloba podaná. Tvrdí, že žalobca sa nedomáha žiadneho vecného práva v zmysle článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.

15. Vnútroštátny súd po tom, ako nechal žalobcu v konaní vo veci samej zapísať do katastra nehnuteľností poznámku o spore, prerušil pred ním prebiehajúce konanie a Súdnemu dvoru predložil návrh na prejudiciálne konanie o tejto otázke:

„Vzťahuje sa na konanie o zrušenie darovacej zmluvy z dôvodu nespôsobilosti darcu na právne úkony a o zápis výmazu vlastníckeho práva obdarovanej článok 24 bod 1 nariadenia Brusel Ia, ktorý upravuje výlučnú právomoc v oblasti vecných práv k nehnuteľnostiam?“

IV – **Právne posúdenie**

16. Svojou otázkou by chcel vnútroštátny súd v podstate zistiť, či súdne konanie o platnosti darovania pozemku a o výmaze vlastníckeho práva obdarovaného z katastra nehnuteľností spadá do pôsobnosti článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, v zmysle ktorého v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnostiam, majú výlučnú právomoc súdy toho členského štátu, v ktorom sa dotknutá nehnuteľnosť nachádza.

17. Pred podrobným posúdením tohto ustanovenia treba preskúmať, či sa vôbec môže nariadenie Brusel Ia uplatniť na tento prípad. Ak by to tak nebolo, neexistovala by žiadna súvislosť medzi prejudiciálnou otázkou a sporom v konaní vo veci samej a návrh na začatie prejudiciálneho konania by bol neprípustný.

A – *Uplatniteľnosť nariadenia Brusel Ia*

18. Z návrhu vnútroštátneho súdu síce nevyplývajú pochybnosti o uplatniteľnosti nariadenia Brusel Ia. Jeho uplatniteľnosť však v uvedenom prípade nie je samozrejmá.

19. Po prvé existujú pochybnosti o časovej pôsobnosti ustanovenia, pretože z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je zrejmé, k akému dátumu bolo na vnútroštátny súd doručené podanie, ktorým sa začína konanie. Nariadenie Brusel Ia je podľa svojho článku 66 uplatniteľné len na konania začaté 10. januára 2015 alebo neskôr.

20. Táto nejasnosť by však nemala brániť Súdnemu dvoru v zodpovedaní prejudiciálnej otázky. Po prvé, okamih podania žaloby možno totiž odvodiť z písomných vyjadrení účastníkov konania [3]. Ak by sa však mali tieto informácie v zmysle článku 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, podľa ktorého musí návrh na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátneho súdu obsahovať rozhodujúce informácie o skutkovom stave a úprave vnútroštátneho práva, považovať za nedostatočné, treba, po druhé, poukázať na to, že už predchádzajúce ustanovenie, teda článok 22 bod 1 nariadenia Brusel I [4], obsahovalo v podstate identickú úpravu, ako je znenie článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia. Ak sa teda dotknuté konanie skutočne začalo ešte pred 10. januárom 2015, Súdny dvor by aj tak musel problematiku predloženú vnútroštátnym súdom posúdiť rovnakým spôsobom a na základe rovnakých úvah, hoci vo svetle nariadenia Brusel I.

21. V súvislosti s uvedeným sa zdá byť za daných okolností prehnane formalistické uvažovať o neprípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania len z toho dôvodu, že sa presný dátum začatia konania nenachádza v samotnom návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

22. Po druhé, existujú pochybnosti, aj pokiaľ ide o vecnú pôsobnosť nariadenia Brusel Ia.

23. Článok 1 ods. 2 písm. a) daného nariadenia jasne stanovuje, že sa neuplatňuje na „právnu spôsobilosť fyzických osôb“. V uvedenej veci, ktorá sa týka neplatnosti darovania z dôvodu nespôsobilosti darcu na právne úkony, sa však uplatniteľnosť nariadenia zdá na prvý pohľad otázna.

24. Článok 1 ods. 2 písm. a) totiž na rozdiel od príslušného ustanovenia nariadenia o dedičskom práve [5] nespomína vo svojom nemeckom znení pojem „spôsobilosť na právne úkony“ („Geschäftsfähigkeit“).

25. Z uvedeného však nie je možné argumentom *a contrario* odvodiť, že by otázky spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu spadali do pôsobnosti nariadenia Brusel Ia. Po prvé, proti tomu hovorí judikatúra týkajúca sa predchádzajúcej právnej úpravy [6] obsiahnutej v nariadení Brusel I a Bruselskom dohovore [7]. Po druhé, treba poukázať na to, že pojem „právna spôsobilosť“ a problematiku, ktorá sa tým má na mysli, treba vykladať autonómne v rámci Únie a že na druhej strane v iných jazykových verziách nariadenia sú uvedené sčasti veľmi všeobecné označenia ako „capacité“ alebo „legal capacity“. Tieto právne pojmy na rozdiel od nemeckej jazykovej verzie neodôvodňujú domnienku, že by sa vylučujúca klauzula článku 1 ods. 2 písm. a) nariadenia Brusel Ia nemala vzťahovať práve na otázky spôsobilosti na právne úkony. Naopak, rozdiely, ktoré obsahuje nemecká dogmatika v rámci trojice pojmov „Rechts-, Geschäfts- und Handlungsfähigkeit“ (právna spôsobilosť a spôsobilosť na právne úkony), nie je pri zohľadnení monistického konceptu „capacité“ vôbec možné vyjadriť.

26. Okolnosti, že v nemeckej jazykovej verzii ustanovenia sa neuvádza „spôsobilosť na právne úkony“, nemožno pripisovať podstatný význam. Skôr by sa malo vychádzať z toho, že do vylučujúcej klauzuly článku 1 ods. 2 spadá aj otázka spôsobilosti na právne úkony.

3 — S odvolaním sa v tomto ohľade na zhodné písomné tvrdenia žalobcu a žalovanej v konaní vo veci samej (pozri tam vždy s. 2) bola žaloba podaná 24. marca 2015.

4 — Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2000, s. 1, Mim. vyd. 19/004, s. 42).

5 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 201, 2012, s. 107); podľa článku 1 ods. 2 písm. b) tohto nariadenia je „právna spôsobilosť fyzických osôb a ich spôsobilosť na právne úkony“ vylúčená z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia o dedičskom práve.

6 — Pozri napr. rozsudok Schneider (C-386/12, EU:C:2013:633, bod 31).

7 — Dohovor z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1968, s. 32).

27. Pri otázke, či súdne konanie spadá do pôsobnosti nariadenia Brusel Ia, je rozhodujúca povaha právnych vzťahov, ktoré sú medzi stranami sporné, a predmet sporu [8]. V tejto súvislosti, ako už zdôraznila Schlosserova správa k Bruselskému dohovoru [9], možno potvrdiť neuplatniteľnosť nariadenia Brusel Ia len v tých prípadoch, v ktorých je jedna z oblastí vylúčených z rozsahu pôsobnosti „bezprostredný predmet konania“. Naproti tomu je pre uplatniteľnosť nariadenia neškodné, ak právne oblasti, ktoré sú z pôsobnosti vylúčené, majú pre rozhodnutie „prejudiciálny význam“, a to aj vtedy, ak dotknuté „právne otázky… zohrávajú v konaní dôležitú úlohu“ [10].

28. Aj keď v konaní vzniknú otázky, ktoré samy osebe vzhľadom na svoju povahu nespadajú do pôsobnosti nariadenia, toto nariadenie sa napriek tomu uplatní, pokiaľ do pôsobnosti nariadenia spadá hlavný predmet sporu.

29. V uvedenom prípade preto záleží na tom, čo je v skutočnosti predmetom konania. Táto otázka sa nevyhnutne nekryje s otázkou, čo je v konkrétnom prípade sporné.

30. Ak aj totiž otázka spôsobilosti žalobcu na právne úkony podľa všetkého tvorí rozhodný a kľúčový bod konania vo veci samej a od zodpovedania tejto otázky závisí odôvodnenosť žalobných návrhov, predsa len nepredstavuje vlastný predmet sporu [11]. Žalobca sa ňou totiž *nedomáha* konštitutívneho, pre celý právny styk záväzného rozhodnutia o otázke, či bol žalobca v konaní vo veci samej nespôsobilý na právne úkony, a tak by mu mal byť ustanovený opatrovník. Ide skôr o právnu platnosť darovania a z toho vyplývajúcich dôsledkov pre vlastníctvo. Pri posúdení týchto žalobných návrhov je otázka spôsobilosti žalobcu na právne úkony len prejudiciálnou otázkou, ktorá sa netýka povahy a vlastného predmetu dotknutého konania.

31. Súdny dvor preto môže, keďže otázky spôsobilosti na právne úkony nie sú hlavným predmetom konania vo veci samej, vychádzať z toho, že článok 1 ods. 2 písm. a) nariadenia Brusel Ia nebráni jeho uplatneniu na daný prípad.

32. Na návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý sa týka článku 24 nariadenia Brusel Ia, preto treba odpovedať. V nasledujúcej časti preto treba preskúmať, či žalobný návrh spadá pod článok 24 bod 1 nariadenia Brusel Ia a či má tak v spore výlučnú právomoc Rakúska republika.

B – *Uplatnenie článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia*

33. Najskôr treba konštatovať, že v spore v konaní vo veci samej ide o dva aspekty, ktoré treba vzájomne odlišovať: Po prvé sa žiada zrušenie darovacej zmluvy z dôvodu jej neplatnosti a po druhé výmaz zápisu vlastníckeho práva obdarovanej osoby z katastra nehnuteľností.

34. Pri každom z týchto aspektov treba v nasledujúcej časti posúdiť, či je jeho predmetom „vecné právo“ k nehnuteľnosti v zmysle článku 24 nariadenia Brusel Ia.

35. Tento právny pojem je autonómnym pojmom Únie, a keďže článok 24 nariadenia Brusel Ia predstavuje výnimku z pravidla právomoci súdu podľa bydliska žalovaného, treba ho vykladať reštriktívne [12]. Na určenie, či predmetom konania je „vecné právo“ v zmysle nariadenia Brusel Ia, tak nie je rozhodujúce, či ho vnútroštátna právna úprava zaraďuje medzi vecné práva.

8 — Pozri okrem iného rozsudky Aannemingsbedrijf Aertssen a Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, bod 30), flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 26); Sapir a i. (C-645/11, EU:C:2013:228, bod 32), a Sunico a i. (C-49/12, EU:C:2013:545, bod 33).

9 — Ú. v. ES 1979, C 59, s. 71.

10 — Pozri bod 51 Schlosserovej správy.

11 — Inak to bolo v konaní vo veci samej, ktoré bolo základom rozsudku Schneider (C-386/12, EU:C:2013:633), kde išlo o konanie, ktoré treba odlišovať od úkonu týkajúceho sa nehnuteľnosti, vo veci nesporového súdnictva na účely schválenia uvedeného právneho úkonu.

12 — Pozri o tom rozsudok Reichert a Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, body 8 a 9).

36. Podľa judikatúry Súdneho dvora [13] treba vychádzať z toho, že o „vecné právo“ k nehnuteľnosti v zmysle nariadenia Brusel Ia ide len vtedy, ak má predmetné právo účinky voči všetkým (*erga omnes*). Keďže toto vecné právo musí byť „predmetom“ konania, nepostačuje, ak žaloba len súvisí s nehnuteľnosťou alebo právom k nej. Predmetná žaloba musí byť postavená práve na vecnom práve [14] a predmetom konania musí byť jeho existencia alebo rozsah. [15]

37. Pritom treba zohľadniť, že hlavným dôvodom výlučnej právomoci stanovenej v článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia je to, že súd v mieste, kde sa nehnuteľnosť nachádza, je vzhľadom na svoju blízkosť k danému predmetu sporu v najvýhodnejšej pozícii získať znalosti o skutočných okolnostiach a právnom stave. [16] Ak tento blízky vzťah k nehnuteľnosti nehrá rolu pri rozhodnutí sporu, hovorí to proti výlučnej právomoci.

38. V tejto súvislosti treba preskúmať, či predmet návrhu na zrušenie darovania (bod 1), resp. návrhu na výmaz zápisu žalovanej ako vlastníčky (bod 2) predstavuje „vecné právo“ v zmysle článku 24 nariadenia Brusel Ia.

1. O návrhu na zrušenie darovania

39. Predmetom návrhu na zrušenie darovania, ako správne zdôrazňuje rakúska vláda a Európska komisia, nie je vecné právo k nehnuteľnosti v zmysle nariadenia Brusel Ia. Týka sa platnosti zmluvy uzavretej medzi stranami, pri ktorej posúdení nie sú rozhodujúce vecno-právne úvahy.

40. Neplatnosť darovania pozemku má síce podľa rakúskeho práva vplyv aj na platnosť prevodu vlastníckeho práva. *Bezprostredným* predmetom žalobného návrhu, pokiaľ ide o neplatnosť darovania, však nie je vecné právo pôsobiace voči komukoľvek, ktorého rozsah alebo existenciu treba súdne určiť. [17] Aj keď v prejednávanej veci existuje vzťah k nehnuteľnosti, tento vzťah nie je ústredný v súvislosti s otázkou platnosti darovania, a teda ho nemožno považovať za „predmet“ sporu v zmysle nariadenia Brusel Ia. Pri úvahách o platnosti zmluvy nehrá žiadnu rolu, či sa zmluva, ktorej neplatnosti sa domáha žalobca z dôvodu nespôsobilosti na právne úkony, týka hnuteľnej veci, alebo nehnuteľnosti. Pri posúdení tohto sporu tak nejde o otázky, ktoré osobitne súvisia s nehnuteľnosťou a ktoré by jedine mohli odôvodniť uplatnenie výlučnej právomoci.

41. Na tomto posúdení nemení nič ani okolnosť, že žalobca v konaní vo veci samej je v dôsledku tzv. poznámky o spore do katastra nehnuteľností chránený pre prípad úspechu pred úkonmi uskutočnenými v medziobdobí v jeho neprospech. V uvedenom prípade ide totiž len o predbežné zabezpečenie jeho žalobného návrhu, ktoré nemení jeho povahu.

42. Pokiaľ ide o návrh na „zrušenie darovacej zmluvy z dôvodu neplatnosti“ [18], nemožno potvrdiť výlučnú právomoc podľa článku 24 nariadenia Brusel Ia.

2. O návrhu na výmaz

43. Inak je to v súvislosti s návrhom na výmaz.

13 — Pozri o tom rozhodnutie Gaillard (C-518/99, EU:C:2001:209, bod 17).

14 — Rozhodnutie Gaillard (C-518/99, EU:C:2001:209, bod 16).

15 — Pozri o tom rozsudky Reichert a Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, bod 11), a Weber (C-438/12, EU:C:2014:212, bod 42).

16 — Tak už (o Bruselskom dohovore) rozsudky Rösler (241/83, EU:C:1985:6, bod 20), a Reichert a Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, bod 10).

17 — Pozri o tom rozsudok Reichert a Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, bod 12).

18 — Tak znenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na s. 2.

44. Ním sa žalobca v konaní vo veci samej domáha určenia, ktorého predmetom je výmaz vlastníckeho práva osoby, na ktorú sa vzťahovalo neplatné darovanie, z katastra nehnuteľností. V tomto prípade ide o výkon oprávnení žalobcu z vecného práva, konkrétne vlastníckeho práva k predmetnému pozemku, keďže ako jeho vlastníčka je v katastri nehnuteľnosti zapísaná žalovaná.

45. Ak podľa rakúskeho práva nemohlo tiež dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva na žalovanú, vyžaduje sa zároveň jeho výmaz z katastra nehnuteľností, aby žalobca mohol v plnom rozsahu vykonávať svoje vlastnícke právo k pozemku. Vo vzťahu k tretím osobám totiž vystupuje osoba zapísaná v katastri nehnuteľností naďalej ako vlastník. Navrhovaným výmazom tak žalobca v konaní vo veci samej uplatňuje neplatnosť prevodu na žalovanú a tým – z jeho pozície vlastníka – vecné právo k spornému pozemku. Toto právo tvorí pre návrh žalobcu na výmaz predmet sporu v zmysle článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.

46. Vzhľadom na uvedené treba preto vychádzať z toho, že návrh na výmaz vlastníckeho práva žalovanej z katastra nehnuteľností – na rozdiel od návrhu na zrušenie darovacej zmluvy – spadá pod článok 24 bod 1 nariadenia Brusel Ia.

3. Uplatniteľnosť článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia na celé „konanie“?

47. Vynára sa však doplňujúca otázka, či okolnosť, že aspoň návrh na výmaz spadá pod článok 24 bod 1 nariadenia Brusel Ia, nemôže odôvodňovať výlučnú právomoc Rakúskej republiky aj pre zvyšnú časť sporu. Táto úvaha je o to bližšia, že článok 24 bod 1 v jeho nemeckej jazykovej verzii v súčasnosti [19] hovorí vo všeobecnosti o „konaniach“, ktorých predmetom je vecné právo k nehnuteľnosti, čo je v prípade návrhu na výmaz pravda.

48. Pri systematickom a teleologickom chápaní nie je však takéto široké chápanie článku 24 bodu 1 žiaduce. Ustanovenie treba vykladať reštriktívnym spôsobom ako ustanovenie o výnimke a pojem „konanie“ chápať iba vo vzťahu k tomu návrhu, ktorého konkrétnym predmetom je vecné právo. Inak by si totiž mohol žalobca voči žalovanému zabezpečiť bezbrehú výlučnú právomoc už tým, že by popri iných návrhoch uplatnil vecné právo k nehnuteľnosti, a to podľa miesta, kde sa nehnuteľnosť nachádza, hoci by jeho ďalšie žalobné návrhy netýkajúce sa vecného práva nemali vzťah k tejto právomoci súdu. Takéto „forum shopping“ by odporovalo ako systematike právomoci súdu nariadenia Brusel Ia, tak aj zásade, že výlučná právomoc súdu v mieste, na ktorom sa nehnuteľnosť nachádza, sa má vykladať reštriktívne a je odôvodnená vecnou blízkosťou daného súdu – argument, ktorý sa nevzťahuje na žalobné návrhy, ktoré sa netýkajú vecných práv k nehnuteľnostiam.

49. V zmysle uvedeného sa právomoc súdu podľa článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia vzťahuje len na návrh na výmaz.

50. Pre úplnosť však v tejto súvislosti treba poukázať na to, že pre žalobný návrh vo vzťahu k darovaniu vyplýva z článku 7 bodu 1 písm. a) nariadenia Brusel Ia takzvaná „osobitná právomoc“ súdov Rakúskej republiky, pretože pri návrhu na vyhlásenie neplatnosti je predmetom konania „zmluva“, ktorej miesto plnenia, ak by bola platná, je v Rakúsku. [20] Právomoc má tak súd podľa miesta plnenia darovania.

19 — V nemeckej jazykovej verzii predchádzajúceho predpisu v nariadení Brusel I sa ešte hovorilo o „Klagen“ (žalobách). V tomto ohľade však jednotlivé jazykové verzie nevykazujú (nevykazovali) koherentnosť, takže nemôže byť rozhodujúca len argumentácia znením. O obdobnej problematike pozri moje návrhy vo veci Konstanjevec (C-185/15, EU:C:2016:397, bod 33).

20 — Pozri o tom už rozsudok Effer (38/81, EU:C:1982:79, body 4 až 8).

4. Uplatniteľnosť článku 8 bodu 4 nariadenia Brusel Ia?

51. Ďalej treba posúdiť, či podľa článku 8 bodu 4 nariadenia Brusel Ia možno spojiť návrh na určenie neplatnosti s návrhom na výmaz a prejednať ich pred súdom príslušným podľa článku 24 bodu 1 pre výmaz.

52. Podľa článku 8 bodu 4 tohto nariadenia má „vo veciach súvisiacich so zmluvou, ak žalobu možno spojiť so žalobou proti tomu istému žalovanému vo veciach vecných práv k nehnuteľnosti“, právomoc súd členského štátu, na ktorého území sa nehnuteľnosť nachádza.

53. Požiadavky tohto predpisu sú splnené v tom rozsahu, že predmetom konania vo veci samej je, po prvé, – v prípade návrhu na zrušenie darovania – „zmluva“, a po druhé, – v prípade návrhu na výmaz – „žaloba týkajúca sa vecných práv [k nehnuteľnosti]“, ktorá smeruje proti tomu istému žalovanému.

54. Či medzi návrhom týkajúcim sa zmluvy a návrhom týkajúcim sa vecného práva musí existovať vecná súvislosť, nie je možné zo znenia predpisu odvodiť, ale dá sa to vyvodiť z jeho systematického postavenia v článku 8 nariadenia Brusel Ia, keďže článok 8 v ostatných prípadoch bez výnimky upravuje právomoc súdov na základe vecnej súvislosti.[21] V uvedenom prípade o takúto súvislosť ide, pretože výmaz žalovanej z katastra nehnuteľností[22] sa žiada práve vo vzťahu k neplatnosti zmluvy.

55. Podľa článku 8 bodu 4 nariadenia Brusel Ia musí byť navyše „možné“ predmetné návrhy v konkrétnom prípade „spojiť“. Súdny dvor doteraz neozrejmil, čo sa tým má na mysli. V literatúre sa zastáva názor, že by mohlo ísť o odkaz na uplatniteľné vnútroštátne procesné právo: Len vtedy, ak sú *kumulatívne* splnené požiadavky článku 8 bodu 4 nariadenia Brusel Ia a vnútroštátneho procesného práva pre spojenie konaní, prichádza pri predmetných návrhoch do úvahy spoločná právomoc súdu podľa miesta, na ktorom sa nehnuteľnosť nachádza.[23] Podľa uvedeného by mal vnútroštátny súd sám preveriť, či článok 8 bod 4 nariadenia Brusel Ia a jeho vnútroštátne procesné právo v uvedenom prípade pripúšťajú spojenie konaní.

56. Tento výklad zastávaný v literatúre však ide nad rámec znenia ustanovenia, pretože pojmom „možno spojiť“ je možné mať na mysli aj len jednoduchý odkaz na súčasné začatie dvoch konaní pred tým istým súdom, pri ktorých z tohto dôvodu prichádza do úvahy spojenie.

57. Ak by sa toto slovné spojenie, ako to navrhuje literatúra, malo vykladať ako odkaz na dodatočné procesné požiadavky vnútroštátneho práva, viedlo by to na druhej strane k tomu, že článok 8 bod 4 nariadenia Brusel Ia by sa nemohol uplatňovať jednotne v rámci Únie, ale musel by sa v každom členskom štáte uplatňovať podstatne odlišne, totiž s prihliadnutím na príslušné vnútroštátne procesné právo. Takáto nesúdržnosť by vytvárala napätie vo vzťahu k cieľu čo najjednotnejšej a pre osobu domáhajúcu sa práva najpredvídateľnejšej uplatniteľnosti ustanovení nariadenia. Keďže odkaz na vnútroštátne právo jednoznačne nevyplýva zo znenia predpisu, existoval by navyše rozpor so zásadou autonómneho a jednotného výkladu práva Únie, zatiaľ čo prípadný odkaz na vnútroštátne právo musí jednoznačne vyplývať z daného právneho aktu.[24]

21 — V prípade spojených nárokov, pri ktorých by inak hrozilo nebezpečenstvo protichodných rozhodnutí (bod 1), regresu (bod 2) a vzájomnej žaloby (bod 3).

22 — Pozri o opravách katastra nehnuteľností a vecnej súvislosti WINTER, W.: „Ineinandergreifen von EuGVVO und nationalem Zivilverfahrensrecht am Beispiel des Gerichtsstands des Sachzusammenhangs, Art. 6 EuGVVO“, Berlin 2007, s. 139, 144 a nasl.

23 — Pozri okrem iného DÖRNER, In: SAENGER: *Zivilprozessordnung*, 6. vyd. 2015, článok 8 bod 15; o nariadení Brusel I pozri WINTER, W.: c. d., s. 149; MUIR WATT, In: Magnus/Mankowski, *Brussels I Regulation*, 2. vyd. 2012, článok 6 bod 52, ako aj NAGEL/GOTTWALD: *Internationales Zivilprozessrecht*, 7. vyd. 2013, § 3 bod 128.

24 — Pozri napríklad rozsudky EMU Tabac a i. (C-296/95, EU:C:1998:152, bod 30); Nokia (C-316/05, EU:C:2006:789, bod 21), a Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, bod 79).

58. Preto existujú dobré dôvody na to, aby slovné spojenie „možno spojiť“ v článku 8 bode 4 nariadenia Brusel Ia nebolo chápané ako odkaz na vnútroštátne procesné právo, a aby sa tak už vtedy potvrdila právomoc súdu v mieste, kde sa nehnuteľnosť nachádza, ak sú na ňom ako v uvedenom prípade podané dva návrhy, ktoré spĺňajú požiadavky článku 8 bodu 4.

V – **Návrh**

59. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku takto:

Návrh na zrušenie darovacej zmluvy k nehnuteľnosti, akým je návrh v konaní vo veci samej, nespadá pod článok 24 bod 1 nariadenia Brusel Ia. Návrh na výmaz vlastníckeho práva obdarovaného z katastra nehnuteľností naopak pod toto ustanovenie spadá.

V prípade, akým je ten v konaní vo veci samej, môžu byť oba návrhy žaloby spojené v zmysle článku 8 bodu 4 nariadenia Brusel Ia na prejednanie pred súdom príslušným podľa článku 24 bodu 1.